

๒. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยทางอ้อม
สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

๑) การพัฒนาคุณภาพประชาชน โดนสนับสนุนการศึกษาตาม
การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ถูกต้องตาม
หลักวิชา ซึ่งสามารถทำได้ทุกระดับอายุ ทั้งในระบบ โรงเรียนและ
สถาบันการศึกษาต่างๆ และนอกกระบบโรงเรียนผ่าน
สื่อสารมวลชนต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึง
ความสำคัญและความเป็นในการอนุรักษ์ เกิดความรักความหวง
แหน และให้ ความร่วมมืออย่างจริงจัง

๒) การใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมาย การจัดตั้งกลุ่ม ชุมชน
ชมรม สมาคม เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมต่างๆ ตลอดจนการให้ความร่วมมือทั้งทางด้านพลัง
กาย พลังใจ พลังความคิด ด้วยจิตสำนึกในความมีคุณค่าของ
สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่มีต่อตัวเรา เช่น กลุ่มชมรมอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน นักศึกษา
ในโรงเรียนและ สถาบันการศึกษาต่างๆ มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่า
และพรรณพืชแห่งประเทศไทย มูลนิธิสืบ นาคะเสถียร มูลนิธิโลก
สีเขียว เป็นต้น

๓) ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
ช่วยกันดูแลรักษาให้ คงสภาพเดิม ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม เพื่อ
ประโยชน์ในการดำรงชีวิตในท้องถิ่นของตน การ ประสานงานเพื่อ
สร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักระหว่างหน่วยงานของ
รัฐ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นกับประชาชน ให้มีบทบาทหน้าที่
ในการปกป้อง คุ้มครอง พื้นฟูการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและ
เกิดประโยชน์สูงสุด

๔) ส่งเสริมการศึกษาวิจัย ค้นคว้าวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี
มาใช้ในการจัดการกับ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิด
ประโยชน์สูงสุด เช่น การใช้ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มา
จัดการวางแผนพัฒนา การพัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ให้มี
การประหยัดพลังงานมากขึ้น การ ค้นคว้าวิจัยวิธีการจัดการ การ
ปรับปรุง พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน เป็นต้น

๕) การกำหนดนโยบายและวางแผนทางของรัฐบาล ในการ
อนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อ
เป็นหลักประกันให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ยึดถือ
และนำไปปฏิบัติ รวมทั้งการเผยแพร่ข่าวสารด้านการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด โดยใช้ให้น้อย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ที่ยาวนาน และก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด รวมทั้งต้องมีการกระจายการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตาม ในสภาพปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมี ความเสื่อมโทรมมากขึ้น ดังนั้นการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีความหมายรวมไปถึง การพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถกระทำได้หลายวิธี ทั้งทางตรง และทางอ้อม ดังนี้

๑. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยทางตรง ซึ่งปฏิบัติได้ในระดับบุคคล องค์กร และระดับประเทศ ที่สำคัญที่สุด คือ

- ๑) การใช้อย่างประหยัด คือ การใช้เท่าที่มีความจำเป็น เพื่อให้มีทรัพยากรไว้ใช้ได้ นานและเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด
- ๒) การนำกลับมาใช้ซ้ำอีก สิ่งของบางอย่างเมื่อมีการใช้แล้ว ครั้งหนึ่งสามารถที่จะ นำมาใช้ซ้ำได้อีก เช่น ถุงพลาสติก กระดาษ เป็นต้น หรือสามารถที่จะนำมาใช้ใหม่โดยผ่าน กระบวนการต่างๆ เช่น การนำ กระดาษที่ใช้แล้วไปผ่านกระบวนการต่างๆ เพื่อทำเป็นกระดาษแข็ง เป็นต้น ซึ่งเป็นการลดปริมาณการใช้ ทรัพยากรและการทำลายสิ่งแวดล้อมได้
- ๓) การบูรณซ่อมแซม สิ่งของบางอย่างเมื่อใช้เป็นเวลานาน อาจเกิดการชำรุดได้ เพราะฉะนั้นถ้ามีการบูรณะซ่อมแซม ทำให้สามารถยืดอายุการใช้งานต่อไปได้อีก

๔) การบำบัดและการฟื้นฟู เป็นวิธีการที่จะช่วยลดความเสียหายของทรัพยากร ด้วยการบำบัดก่อน เช่น การบำบัดน้ำเสีย จากบ้านเรือนหรือโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ก่อนที่จะปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ส่วนการฟื้นฟูเป็นการรื้อฟื้นธรรมชาติให้กลับสู่สภาพเดิม เช่น การปลูกป่า ชายเลน เพื่อฟื้นฟูความ สมดุล ของป่าชายเลนให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ เป็นต้น

๕) การใช้สิ่งอื่นทดแทน เป็นวิธีการที่จะช่วยให้มีการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติที่น้อยลง และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ ถูผ้าแทนถุงพลาสติก การใช้เบตองแทนโฟม การใช้พลังงาน แสงแดดแทนเชื้อเพลิง การใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี เป็นต้น

๖) การเฝ้าระวังดูแลและป้องกัน เป็นวิธีการที่จะไม่ทำให้ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย เช่น การเฝ้าระวัง การทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูลลงแม่น้ำ คูคลอง การจัดทำแนวป้องกัน ไฟป่า เป็นต้น